Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

School of Economics, Administration and Computer Science Master Degree Thesis

2014

þÿ Ÿ ¹ ´ ¹ º ¿ ¹ ½ ¿ Ä ¹ º - Â Ä ± Á ± Ç - Â Ä ¿ Å

þÿ 1 9 6 3 - 1 9 6 4 Ã Ä · ½ š Í À Á ¿

Pentaras, Andreas

þÿ Á ¿ ³ Á ± ¼ ¼ ± • » » · ½ ¹ º ¿ Í ¿ » ¹ Ä ¹ Ã ¼ ¿ Í , £ Ç ¿ » ® • ¿ ¼ ¹ º Î ½ º ± ¹ š ¿ ¹ ½ É ½ ¹ º Î ½ • À ¹ Ã Ä
þÿ ± ½ µ À ¹ Ã Ä ® ¼ ¹ ¿ • µ ¬ À ¿ » ¹ Â ¬ Æ ¿ Å

http://hdl.handle.net/11728/6794

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΟΙ ΔΙΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ 1963-1964 ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

του

ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΝΤΑΡΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2014

Υποβληθείσα στη Σχολή Ελληνικός Πολιτισμός σε μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για την απόκτηση του αυτοτελούς Μεταπτυχιακού Προγράμματος MASTER OF ARTS στον Ελληνικό Πολιτισμό

Ανδρέας Πενταράς 2014

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Επιβλέπων Καθηγητής

Θάνος Βερέμης

Εξεταστική Επιτροπή

1.Θάνος Βερέμης

2.Ανδρέας Αγαθοκλέους

3. Διοτίμα Παπαδή

Διευθυντής Προγράμματος

Διομήδης Μαρκουλής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΟΙ ΔΙΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ 1963 - 1964 ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η περίοδος του 1963-1964 αποτελεί μια μαύρη σελίδα στη σύγχρονη ιστορία του Κυπριακού προβλήματος. Η ανεξαρτησία που δόθηκε στο Νησί, ύστερα από τις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου το 1959, και η ομαλή λειτουργία του νεοσύστατου Κράτους των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων, διήρκησε μόνο τρία χρόνια. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος που εξελέγη πρώτος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960, ο οποίος υπόγραψε τις Συμφωνίες της Ζυρίχης και ήταν ένας από τους Αρχηγούς της Απελευθερωτικής Οργάνωσης ΕΟΚΑ, που αγωνίστηκε για την απελευθέρωση της Κύπρου από τους Βρετανούς, ήθελε να τροποποιήσει το Σύνταγμα. Ο Μακάριος πίστευε ότι με την αναθεώρηση του Συντάγματος θα καλυτέρευε τη λειτουργία του νεοσύστατου Κράτους. Η Τουρκία όμως που ήταν μια από τις τρεις εγγυήτριες Δυνάμεις ,(οι άλλες δυο ήταν η Ελλάδα και η Αγγλία) προειδοποιούσε τον Μακάριο ότι η αναθεώρηση του Συντάγματος θα σήμαινε καταπάτηση των δικαιωμάτων των Τουρκοκύπριων. Η Ελλάδα επίσης δεν ήθελε να έρθει σε αντιπαράθεση με την Τουρκία , διότι ήταν σύμμαχοι στη στρατιωτική πτέρυγα του ΝΑΤΟ. Ο Μακάριος όμως σε επιστολή του στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας τον Μάρτιο του 1964 ,τόνιζε ότι σκοπός του είναι η αναθεώρηση του Συντάγματος για να μπορεί ο Κυπριακός λαός μαζί με τη Μητέρα Ελλάδα να καθορίσουν το μέλλον τους.

Η Τουρκία κατηγορεί την Κύπρο ότι είναι αυτή η αιτία της δυσλειτουργίας του Συντάγματος, και απειλεί ότι σε περίπτωση αναθεώρησης του θα εισβάλει στο Νησί.

Ο Μακάριος όμως δεν υποχωρεί μπροστά στις απειλές της Τουρκίας αλλά ούτε στις εκκλήσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης για να έρθει σε συνεννόηση μαζί της πριν την αναθεώρηση του Συντάγματος. Στη Μεγαλόνησο η κατάσταση είναι έκρυθμη και δημιουργούνται ένοπλες ομάδες από πρώην αγωνιστές της ΕΟΚΑ και άλλες οργανώσεις για να αντιμετωπίσουν τυχόν ανταρσία των Τουρκοκυπρίων. Από την άλλη μεριά οι Τουρκοκύπριοι οργανώνουν την εξτρεμιστική ένοπλη οργάνωση ΤΜΤ με αρχηγό τον Ραούφ Ντενκτάς. Η κατάσταση οδηγείται προς τη σύγκρουση και την αιματοχυσία. Τα δεκατρία σημεία που πρότεινε ο Μακάριος για την τροποποίηση του

Συντάγματος έδωσαν την αφορμή να αρχίσουν οι ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ των δυο κοινοτήτων. Οι συγκρούσεις άρχισαν το Δεκέμβριο του 1963 στην περιοχή Αγίου Κασσιανού στη Λευκωσία, ύστερα από μια έρευνα Ελληνοκυπρίων αστυνομικών προς ένα τουρκοκυπριακό αυτοκίνητο για να δουν αν μετέφεραν όπλα.

Οι συγκρούσεις επεκτάθηκαν σε πολλές περιοχές της Λευκωσίας με αποτέλεσμα οι Τουρκοκύπριοι να δημιουργήσουν ένα τουρκοκυπριακό θύλακα αποτελούμενο από ενιά χωριά της περιοχής Λευκωσίας. Θύλακοι δημιουργήθηκαν και σε άλλες περιοχές της Κύπρου. Η διχοτόμηση που ήταν ο κύριος στόχος της Τουρκίας άρχισε να τρίζει τα δόντια της. Η Ελληνική Κυβέρνηση κάλεσε τους Βρετανούς να παραταχθούν μεταξύ των δυο κοινοτήτων για να σταματήσουν τις εχθροπραξίες. Τότε ο Βρετανός στρατηγός Γιάγκ χάραξε πάνω σε ένα χάρτη της Κύπρου μια γραμμή με πράσινο μολύβι, και έτσι διαχωρίστηκε η Λευκωσία. Από τότε η διαχωριστική αυτή γραμμή ονομάζεται πράσινη γραμμή. Τον Μάρτιο του 1964 το Συμβούλιο Ασφαλείας ψήφισε το ψήφισμα 186 με το οποίο εγκαταστάθηκε στο Νησί ειρηνευτική δύναμη των Ενωμένων Εθνών, και αναγνώριζε την Κυβέρνηση Μακαρίου ως τη νόμιμη Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η Τουρκία απείλησε ότι θα εισβάλει στην Κύπρο δυο φορές, μια τον Φεβρουάριο και μια άλλη φορά τον Ιούνιο το 1964. Οι παρεμβάσεις όμως των Αμερικανών και των Σοβιετικών εμπόδισαν την Τουρκία να εισβάλει στο νησί. Τότε ο Αμερικανός Πρόεδρος Τζόνσον κάλεσε τους δυο ηγέτες, της Ελλάδας Παπανδρέου και της Τουρκίας Ινονού που ήταν σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ, να έρθουν στις Ενωμένες Πολιτείες για να συνομιλήσουν σχετικά με το Κυπριακό. Οι τρεις ηγέτες συμφώνησαν να βρουν μια λύση στο Κυπριακό Πρόβλημα, και όρισαν τον πρώην υπουργό των Ενωμένων Πολιτειών Ατσεσον για να επεξεργαστεί μια λύση. Η Αμερική δεν ήθελε μια σύγκρουση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας γιατί θα επέφερε μια διάσπαση στη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ. Το Σχέδιο Ατσεσον προνοούσε την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα , παραχωρώντας ορισμένα ανταλλάγματα στην Τουρκία. Ο Μακάριος όμως απέρριψε το Σχέδιο. Μετά την απόρριψη του Σχεδίου Ατσεσον η Τουρκία άρχισε ετοιμασίες για εισβολή στην Κύπρο. Τον Αύγουστο του1964 βομβάρδισε την περιοχή Τηλλυρίας και έγιναν σκληρές μάχες σε όλη την περιοχή. Η αντίσταση των Ελληνοκυπρίων υπήρξε αποτελεσματική και απέτρεψε την διχοτόμηση που επεδίωκε η Τουρκία.

Ο Μακάριος έκανε διαβήματα προς την Σοβιετική Ένωση και τον Κρούτσιεφ, ο οποίος προειδοποίησε την Τουρκία να σταματήσει τους βομβαρδισμούς γιατί υπήρχε κίνδυνος επέκτασης των συγκρούσεων. Η Τουρκία σταμάτησε τους βομβαρδισμούς, αλλά τους συνέχισε μετά από δέκα χρόνια όταν της δόθηκε πάλι η ευκαιρία με το πραξικόπημα του Ιουλίου το 1974. Αυτή την φορά κατάφερε να διχοτομήσει το Νησί καταβάλλοντας 37% του εδάφους του.

SUMMARY

THE INTERCOMMUNAL CLASHES OF 1963- 1964 IN CYPRUS

The period of 1963-64 is a black page in the modern history of Cyprus. The independence given to the Island after the agreements of Zurich- London in 1959 and the smooth functioning of the newly established State, between Greek Cypriots and Turkish Cypriots, lasted only three years. Archbishop Makarios, who was one of the Leaders of Liberation, was elected first President of Cyprus. He signed the agreements but wanted to amend the Constitution to make the State more functional. However, Turkey as one of the three Guarantor Powers (the other two were Greece and Britain) warned Makarios that the revision of the Constitution would mean the violation of the rights of Turkish Cypriots.

Greece also did not want to come into conflict with Turkey because they were NATO allies. In a letter to the Prime Minister of Greece in March 1964, Makarios highlighted that the purpose of the revision of the Constitution was to allow Greece and Cyprus to determine their own future. Turkey accused Cyprus that this was the cause of the malfunction of the Constitution and threatened that it would invade the Island. Makarios did not give in to Turkish threats or the demands of Greece to come before her before revising the Constitution.

On the Island, the situation was unsettled and armed groups were created by both Communities. The two Communities clashed. The conflict began in December 1963 in St Kassianos, Nicosia after a Greek Cypriot police search of a Turkish Cypriot car to see if arms were being transported. The clashes, which spread to many areas of Nicosia resulted in a Turkish Cypriot enclave from Nicosia to Pentadaktylos. Thus, the partition of the Island, which was the main objective of Turkey, began.

The Greek government asked the British to supervise the two Communities in order to stop the conflicts. The British General, Young, drew a green

line onto the map of Cyprus with a pencil and a green line thereby separated Nicosia. Since then, this dividing line has been called the " Green Line". In March 1964, the Security Council passed Resolution 186 ,which recognized Makarios' government as the legitimate government of Cyprus, and established the presence of the peacekeeping force of the United Nations on the island.

Turkey threatened to invade Cyprus twice, once in February and again in June 1964. Interventions by the Americans and the Soviets prevented the invasions. Then U.S President Johnson invited the two Leaders, Papandreou of Greece and Inonou of Turkey, to come to the United States to discuss the issue of Cyprus. The three Leaders agreed to find a solution to the Cyprus problem and appointed former U.S Foreign Secretary, Acheson, to work out a plan. America did not want a conflict between Greece and Turkey , as it would cause a split in the southeastern flank of NATO. The plan provided for the Association of Greece and Cyprus, while compensating Turkey with a base in Cyprus . Makarios, however , rejected the plan. After discarding the Acheson Plan, Turkey began preparations for an invasion of Cyprus. In August 1964, Turkey bombed the area Tillyrias. The resistance of the Greek Cypriots was effective and prevented the partition of Cyprus. Makarios made representations to the President of the Soviet Union , Kroutsief, who warned Turkey to stop bombing because there was a risk of conflict expansion. Although Turkey obeyed at the time , ten years later it fulfilled its objective when given the opportunity with the coup of July 1974. This time, Turkey managed to divide the Island taking 37% of the territory.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ……4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ……..5

SUMMARY……..8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ……..11

Η αναθεώρηση του Συντάγματος και η αντιδραση των Τουρκοκυπρίων……13

Οι συγκρούσεις του 1963.....23

Η πράσινη γραμμή 25

Η Διάσκεψη στο Λονδίνο 27

Η Παρέμβαση των Αμερικανών 30

Εθνική Φρουρά και Ελληνική Μεραρχία 32

Το Σχέδιο Άτσεσον 33

Οι ταραχές στην Τηλλυρία.....37

Επίλογος.....43

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 46